

TRANSPUNEREA ACQUISULUI COMUNITAR IN DOMENIUL AGRO-ALIMENTAR

ASIST.UNIV. DRD. CRISTINA ANTOANETA CIUNGU

Universitatea Constantin Brâncuși, bd. Republicii nr. 1, Tg-Jiu, 0748208711

PROF.DRD. PETRE CIUNGU

Director Colegiul Comercial „Virgil Madgearu”, Str. T. Vladimirescu, nr. 124, Tg-Jiu, petrica1951@k.ro

The implementation of the acquis in the domain of the alimentary safety implies high efforts. The aspects concerning the alimentary safety are also included in Chapter 7 – “Agriculture”, which has many rules, the majority of them direct applicable.

1. Stadiul implementării a acquis-ului în domeniul produselor alimentare

În domeniul produselor alimentare acquis-ul a fost în mare măsură transpus. Mai trebuie realizată alinierea legislativă în domeniile: organismelor modificate genetic (GMO), a regulilor de igienă, în special sistemului de Analiza Riscurilor și a Punctelor Critice de Control (HACCP), precum și al apelor minerale și al controlului importurilor fructelor uscate. Implementarea acquis-ului în domeniul siguranței alimentare necesită eforturi sporite. Domeniile care impun o atenție specială sunt: întărirea Agenției Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentară (personal, birouri și logistică), ca organ principal pentru siguranța alimentară aflat în coordonarea Ministerului Agriculturii, îmbunătățirea mecanismelor de coordonare și cooperare și stabilirea unor sarcini și competențe clare pentru toate instituțiile implicate, în special în ceea ce privește funcțiile de control a calității și siguranței, întărirea aplicării acquis-ului în domeniul *igienei*, inclusiv sistemul HACCP și bunele practici voluntare în domeniul igienei, pentru întregul lanț alimentară, aplicarea și controlul mai ferme a legislației în domeniul GMO și pregătirile pentru Sistemul Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje. Aspectele referitoare la siguranța alimentară sunt incluse și în Capitolul 7 – „Agricultura”, care acoperă un număr mare de reguli, majoritatea direct aplicabile.

Corecta aplicare a acestor reguli și implementarea lor efectivă de către o administrație publică eficientă sunt esențiale pentru funcționarea Politicii Agricole Comunitare. Aceasta include înființarea unor sisteme de management ca o agenție de plăți și Sistemul Integrat de Administrare și Control, precum și capacitatea de a implementa acțiuni necesare dezvoltării rurale. Pentru a dobândi calitatea de membru al Uniunii este necesară integrarea într-o serie de organizații comune de piață pentru o gamă largă de produse, incluzând aici culturile arabile, zahăr, produse animale și culturi specializate. În final, acest capitol acoperă regulile detaliate din sectorul veterinar, esențiale pentru menținerea sănătății animalelor și siguranței alimentare în cadrul pieței interne, precum și din sectorul fitosanitar, cu probleme precum calitatea semințelor, organisme dăunătoare și produse de protecție a plantelor.

2. Aspecte critice

Nu se pot raporta progrese reale în ceea ce privește înființarea Agenției de Plăți. România a decis să înființeze două Agenții de Plăți: una responsabilă pentru măsurile de dezvoltare rurală, construită pe cadrul instituțional al actualei agenții pentru implementarea Programului Special de Aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, și una responsabilă pentru plățile directe și măsurile necesare politicii de piață. Autoritatea competentă pentru acreditarea agențiilor de plăți a fost înființată în cadrul Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, iar organismul coordonator al activităților celor două agenții de plăți a fost înființat în cadrul Agenției SAPARD. România a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește punerea la punct a structurii instituționale necesare. Deși activitatea a fost demarată, sunt necesare eforturi considerabile pentru a se construi și întări capacitatea administrativă, dacă România dorește să aibă agenții de plăți funcționale la data aderării. Pe lângă aceasta, este necesară accelerarea derulării de campanii de informare cu privire la schemele de plăți ale Uniunii Europene acordate fermierilor și operatorilor.

În ultimele luni, România și-a intensificat eforturile în ceea ce privește realizarea unui Sistem Integrat de Administrare și Control (IACS). Perioada de timp rămasă pentru completarea Sistemului de Identificare a Parcelelor Agricole este extrem de redusă, la fel ca și realizarea Master Planului pentru IACS, prezentat Uniunii Europene în august 2005. Procesul de realizare a orto-fotografiilor nu a fost încă finalizat. Astfel, există un risc însemnat ca România să nu aibă un IACS funcțional până la data aderării; fiind necesare eforturi însemnate pentru remedierea acestei situații.

Au fost îndeplinite progrese substanțiale în ceea ce privește mecanismele comerciale prin aprobarea de către Guvern a legislației de implementare. Întregul sistem de gestionare a regimului comercial a fost modificat, luându-se decizia de a transfera în perioada de preaderare responsabilitatea administrării licențelor de export și import către Agenția de Plăți și Intervenție. Eforturi suplimentare sunt necesare pentru încheierea unor acorduri între organismele implicate și pentru a realiza legăturile cu agenții economici.

Ministerul Agriculturii și direcțiile sale din teritoriu vor fi responsabile pentru aplicarea acquis-ului în ceea ce privește politica calității. Implementarea legislației, precum și obținerea unei capacități administrative optime, în special pentru activitatea de inspecții, sunt domeniile pe care România trebuie să își concentreze eforturile. Sunt organizate seminari pentru a explica producătorilor activitatea de elaborare a normelor conținând specificațiile produselor.

Deși structurile administrative pentru implementarea acquis-ului în domeniul agriculturii ecologice au fost înființate, ele nu au încă asigurat personalul necesar. Sistemul de inspecție trebuie întărit, în special la nivel local, unde activitatea realizată de autorități nu este suficientă.

Legislația cadru pentru stabilirea unei Rețele Informaționale de Contabilitate Agricolă a fost adoptată în noiembrie 2004. Legislația necesară implementării a fost adoptată, iar capacitatea administrativă a fost întărită. Rețeaua de colectare a datelor din ferme este extinsă gradual, dar este necesară stabilirea mărimii suprafeței de referință și definirea regiunilor.

Măsurile referitoare la ajutorul de stat din domeniul agriculturii trebuie să devină conforme cu *acquis-ului* comunitar până la data aderării. Departamentul responsabil pentru implementarea regulilor cu privire la ajutorul de stat a fost creat în martie 2005, dar nu este încă operațional.

În ceea ce privește plățile directe acordate fermierilor, România a decis, prin memorandum guvernamental, să aplice Schema de Plată pe Unitatea de Suprafață în primii ani după aderare și a fixat suprafața minimă eligibilă pentru plăți la 1 ha, cu suprafața minimă a parcelei de 0,3 ha. Capacitatea administrativă necesară nu a fost încă asigurată.

3. Organizații Comune de Piață

România a desemnat Agenția de Plăți care va asigura rolul de agenție de plăți și implementare pentru Organizațiile comune de piață (OCP), dar încă nu au fost puse bazele unei cooperări între Agenția de Plăți și autoritățile competente care vor fi desemnate/înființate pentru OCP, autorități care rămân a fi înființate sau stabilite.

Progrese au fost înregistrate în domeniul culturilor arabile prin adoptarea cadrului legislativ general în august 2005. Încă nu a fost înființat un sistem de raportare a prețurilor.

Progrese au fost înregistrate în ceea ce privește sectorul “zahăr”, prin adoptarea măsurilor legale pentru comunicarea statistică și prin semnarea unui acord inter-profesional. Agenția de Plăți va fi responsabilă cu aplicarea *acquis-ului*, în special gestionarea sistemului de cote și a taxelor pe produs. Capacitatea administrativă încă nu a fost asigurată.

România a realizat progrese în ceea ce privește sistemul de control al standardelor de comercializare a fructelor și legumelor. Totuși, nu au fost încă stabilite mecanismele pentru raportarea prețurilor de intrare și nu au fost înființate organizații de producători. De asemenea, autoritatea de supraveghere a pieței nu dispune de personalul necesar. Înregistrarea agenților comerciali este încă într-o fază incipientă, iar înființarea de organizații de producători trebuie încurajată.

În domeniul vinurilor și băuturilor spirtoase, România a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește alcătuirea registrului viticol și luarea măsurilor necesare pentru interzicerea plantării de viță altoită, dar OCP pentru vin încă nu a fost stabilită, mai ales în ceea ce privește mecanismele de piață și registrul soiurilor de struguri.

Legislația necesară implementării *acquis-ului* privind principalele mecanisme ale organizației comune de piață pentru lapte și produse lactate, a fost adoptată, dar încă nu este aplicată. Au fost înregistrate progrese în ceea ce privește capacitatea administrativă în acest sector. Agenția Națională pentru Ameliorare și Reproducere în Zootehnie este responsabilă cu managementul cotelor. În plus, nu a fost angajat personalul necesar, nu a fost instruit personalul existent și nu au fost alocate resursele necesare pentru ca agenția să funcționeze corespunzător. Sunt necesare eforturi semnificative pentru înființarea unei baze de date pentru alocarea cotelor, pentru aprobarea centrelor de colectare a laptelui și a produselor lactate, pentru organizarea unui laborator național de referință și dezvoltarea unui sistem IT pentru gestionarea cotei de lapte. Per ansamblu, este necesară accelerarea ritmului de realizare a progreselor, în special având în vedere problema extrem de dificilă a numărului foarte mare de mici producători.

În ceea ce privește carnea de vacă, de oaie și de porc, legislația este în general aliniată cu *acquis-ul*, dar structurile administrative ce gestionează clasificarea carcaselor și sistemul de raportare a prețurilor nu au fost încă înființate.

În ceea ce privește carnea de pui și ouăle, transpunerea *acquis-ului* a fost realizată, dar structurile administrative pentru implementarea acestuia, în special în ceea ce privește standardele de comercializare și sistemul de raportare al prețurilor, nu au fost încă înființate.

În ceea ce privește sectorul veterinar, eforturi însemnate trebuie depuse pentru a se asigura corecta transpunere a legislației din domeniul controalelor efectuate la import și piață internă. Deși au fost făcute progrese remarcabile în ceea ce privește transpunerea, unele aspecte orizontale care împiedică transpunerea corectă, trebuie depășite. Nivelul implementării legislației este insuficient. În februarie 2005 a fost elaborat un plan de Acțiune prin care să se asigure transpunerea completă până la data aderării. Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor are competențe în ceea ce privește controlul pe întreg lanțul alimentar, inclusiv asupra importurilor din țări terțe.

Este necesară o întărire a capacității administrative la nivel central, prin angajare de personal și îmbunătățirea logisticii. Recrutarea de personal este restricționată din lipsă de spațiu. Situația însă se prezintă mai bine la nivel local. Transpunerea legislației asupra Encefalopatiilor Spongiforme Transmisibile (EST) și a sub-produselor animale, este practic încheiată. Interdicția de furajare a intrat în vigoare la 1 august 2005 și a fost adoptat un plan de inspecție și monitorizare pentru implementarea interdicției. Testarea pentru depistarea EST nu este încă suficientă, datorită faptului că sistemul de identificare și înregistrare a animalelor nu a devenit încă operațional, astfel că supravegherea epidemiologică a EST nu poate fi considerată a fi conformă cu *acquis-ul* comunitar în totalitate. A fost adoptat un Plan de Acțiune pentru implementarea interdicției de furajare. România nu are încă un sistem de colectare și tratare a deșeurilor de origine animală de risc înalt. A fost adoptată o strategie guvernamentală în acest sens. Totuși, având în vedere perioada de timp disponibilă pentru implementarea strategiei, riscul ca sistemul să nu fie operațional la data aderării este extrem de ridicat.

În ceea ce privește stabilirea unui sistem de control veterinar pe piața internă, procesul de transpunere a legislației a continuat prin adoptarea programului național pentru sănătatea animalelor și a siguranței alimentare, precum și a unui program strategic pentru control. Pregătirea pentru aplicarea acestora este în curs de desfășurare.

România a încheiat transpunerea legislației în domeniul identificării și înregistrării animalelor și a mișcării acestora în teritoriu: 62% din efectivul de bovine a fost deja identificat și înregistrat în baza de date. Totuși, implementarea sistemului nu este securizată. Operaționalizarea bazei de date pentru animalele mici este întârziată datorită unui proces referitor la validitatea contractului încheiat cu o companie privată privind identificarea și înregistrarea mișcării în teritoriu a ovinelor, caprinelor și suinelor. Această situație ar putea avea un impact negativ asupra întregului proces de identificare a animalelor.

Transpunerea *acquis-ului* în domeniul finanțării inspecțiilor și controalelor veterinare a fost finalizată, dar nivelul tarifelor prevăzute nu este încă aplicat.

Referitor la controlul veterinar asupra importurilor din țări terțe și reglementările la import, transpunerea legislației și aplicarea acesteia nu a fost încă corectată. Dacă România dorește să aibă PIF-uri operaționale la data aderării, sunt necesare eforturi considerabile și multă muncă pentru a construi toate facilitățile necesare. PIF-urilor și să fie asigurate structurile de implementare și resursele financiare și umane necesare desfășurării activității.

Înființarea unui fond pentru sănătatea animală pentru a gestiona cheltuielile în sectorul veterinar este o componentă cheie pentru a implementa politica Uniunii Europene în domeniu. România nu a adoptat și nici nu a implementat prevederile *acquis-ului* comunitar în domeniu.

În ceea ce privește controlul bolilor la animale, au fost adoptate legislația privind eradicarea Pestei Porcine Clasice, precum și un plan în patru etape pentru stoparea vaccinării contra pestei a cărei definitivare și urgentare este imperios necesară.

Transpunerea *acquis-ului* în domeniul măsurilor comune (inclusiv zoonozele) este în curs de desfășurare, iar structurile de implementare sunt înființate. Eforturi suplimentare sunt necesare în ceea ce privește controlul existenței și distribuției medicamentelor de uz veterinar, controlul reziduurilor în particular, echiparea corespunzătoare a laboratoarelor, capacitatea de analiză sau de eșantionare.

În ceea ce privește domeniul zootehnic, alinierea la *acquis* este într-un stadiu avansat, iar Agenția Națională pentru Ameliorare și Reproducere în Zootehnie are responsabilități în implementarea legislației. Totuși, personalul acesteia nu a fost mărit pentru a îndeplini această sarcină.

Transpunerea legislației din domeniul fitosanitar se află într-un stadiu relativ avansat în ceea ce privește igiena plantelor, calitatea semințelor și a materialului săditor, organisme dăunătoare, pesticide. O serie de noi amendamente sunt încă necesare pentru a completa transpunerea întregului *acquis*.

Legislația cu privire la nutriția animală este parțial transpusă și există un sistem operațional centralizat pentru controale. Totuși, eficiența acestor controale bazate pe inspecție în punctele de risc și eșantionare în toate etapele lanțului alimentar necesită îmbunătățiri. A fost realizată inventarierea acordurilor internaționale veterinare și fitosanitare, în prezent realizându-se evaluarea acestora.

Concluzii

România îndeplinește în general angajamentele și cerințele asumate în procesul de negociere, pentru aspecte orizontale în ceea ce privește Rețeaua Informațională de Contabilitate Agricolă, agricultură ecologică și ajutorul de stat, dezvoltare rurală, pentru sectorul veterinar, măsurile comune și pentru sectorul fitosanitar. În condițiile în care se va menține ritmul de obținere a progreselor în aceste domenii, România va putea implementa *acquis-ul* comunitar de la data aderării.

Eforturi suplimentare sunt necesare în ceea ce privește o politică a calității, a mecanismelor comerciale și toată problematica referitoare la Organizațiile Comune de Piață din sectorul veterinar, ce vizează bunăstarea animală, zootehnia, nutriția animală și comerțul cu animale vii și produse de origine animală. În cazul în care eforturile în aceste

domenii nu sunt accelerate, există riscul de a nu avea sistemele funcționale necesare la data aderării.

Bibliografia

1. Gavrilescu, D., Davidovici, I., Giurca, Daniela, „Leții ale tranziției – Spațiul Rural si sectorul agroalimentar”,Editura Expert, București, 2001;
2. Manoleli, D., G., „Ierarhizarea priorităților de dezvoltare agricola si rurala în România. Influențele noii reforme a Politicii Agricole Comunitare”, Institutul European din România – Studii de impact (PAIS II), București, 2004;
3. Toderoiu, F., „ Dosarul agricol al aderării la UE – de la optimism fără acoperire la provocare reala ”, Editura Academia de Studii Economice București, 2004.